

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

SUMAR :

Sechestrul judiciar se poate ridica prin dare de cauciune ? de d. M. Nițescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, s. II : *Spiru Pănaï* cu *Gherasim Danielato*, *Demostene* și *Anastase Stoide*. Idem, s. I, Curtea de apel din București s. II și trib. Ilfov s. I : *Alexandru Popescu* cu *Elisa Popescu*, cu o Observație de d. D. Alexandresco. (Seduțiunea)

Sechestrul judiciar se poate ridica prin dare de cauciune ?

Legiuitorul, prin noua modificare a legii de procedură civilă, a voit să reglementeze materia sechestrului judiciar, despre care se trata pe scurt numai în Codul civil sub art. 1632—1635, și a introdus-o în vechiul capitol II din cartea IV : *despre dreptul proprietarilor asupra imobilelor, efectelor și fructelor chiriașilor și arendașilor și despre sechestrul asigurător*, pe care l-a intitulat *sechestrul asigurător și judiciar*. Este cert că locul cel mai potrivit era în acest capitol, care trata despre măsurile asigurătoare. Se naște, însă, întrebarea : dispozițiunile cuprinse în articolele capitolului II sunt comune, adică se aplică deopotrivă și în materia sechestrului judiciar, asigurare a dreptului de proprietate sau posesiune incertă, ca și în aceea a sechestrului asigurător, asigurare a dreptului de creanță în averea proprie a debitorului ? De oare-ce ambele măsuri de asigurare se găsesc cuprinse în același capitol, regulile de procedură s'ar părea a fi comune. Voesc să vorbesc de aplicarea art. 617.

Articolele 610—614 tratează despre sechestrarea fructele și averii mișcătoare a chiriașilor, sub-chiriașilor, arendașilor, sub-arendașilor, pentru asigurarea chiriei sau arende și despre sechestrul pe averea mobilă a debitorului pentru plata creanței ; art. 615, despre sechestrul bunului său lucrului comun, mișcător sau nemișcător, al cărui drept de proprietate sau posesiune incertă este căutat pe cale de proces ; art. 616, despre sechestrul averii mobile a debitorului pentru creanțele arătate la art. 613, iar art. 617 se rosteste

că : *dacă datornicul va da, în toate cazurile, garanție indestulătoare, judecătorul va putea ridica sechestrul de asigurare*. Se pare că art. 617 privește toate cazurile, fără distincțiune, și pe acela al sechestrului asigurător ca și pe al sechestrului judiciar, mai cu seamă că se zice : *sechestrul de asigurare*, termen generic, care cuprinde ambele sechestre și că, prin urmare, amândouă se pot ridica prin dare de cauciune. Admițându-se această soluțiune, s'ar naște întrebarea : pe ce anume cale trebuie cerută ridicarea sechestrului judiciar ; pe cale grațioasă, ori pe cale contencioasă ? În adevăr, sechestrul asigurător se cere de la autoritatea judecătorească printr'o simplă petițiune (art. 610), iar când este vorba de cel judiciar, legiuitorul prin art. 615 zice că judecata, după cererea celui interesat și citarea părților, va putea încuviința sechestrul ; prin urmare, încuviințarea se face pe cale de judecată. Pentru desființarea sechestrului asigurător, înființat pe cale grațioasă, este suficient o simplă petițiune pe aceeași cale. Dar pentru cel judiciar ? Dacă s'ar putea cere ridicarea printr'o simplă petițiune s'ar ivi două ipoteze : sau că partea pârâtă poate s'o ceară înainte de înființare, în intervalul de la cererea reclamantului până la ziua judecăței, sau după pronunțarea hotărârii de admitere a sechestrului. Prima ipoteză este inadmisibilă, pentru că nu se poate cere să se desființeze ceea ce nu s'a înființat încă ; a doua, de asemenea, prin faptul că nu se poate retracta sau sfărâma o hotărâre de cât pe căile statornicite de lege. Dacă admitem că se poate cere ridicarea pe cale contencioasă, excluzând cu totul calea unei acțiuni principale imposibilă, atunci când se poate cere, în ce moment ? În timpul desbaterilor procesului pentru înființarea sechestrului ? De sigur că nu ; pentru că nu se va putea cunoaște ceea ce judecătorul va decide asupra cererei, și numai atunci sechestrul se va considera ca înființat, după ce va fi pronunțat hotărârea.

Această imposibilitate se întâmplă și la instanța de apel.

Atunci, cum rămâne cu dispozițiunile art. 617, care permite ridicarea sechestrului *în toate casurile?*

Acest articol, în vechia legiuire, relativ numai la sechestrul asigurător, a trecut în noua procedură nemodificat nici ca conținut, nici ca termeni de redacțiune. Așa întrebuițează cuvântul *datornic* debitor, ceea ce presupune că este vorba de un sechestrul a creanței și cuvintele sechestrul de asigurare, în vechea lege, se relatau la asigurarea dreptului de creanță. Dacă *în toate casurile* intră și sechestrul judiciar, s'ar fi înlocuit *debitorul* prin *pârât* sau s'ar fi adăogat *posesorul, detentorul copârtașul* etc. și în loc de sechestrul de asigurare s'ar fi zis *sechestrul* sau *sechestrul*, ceea ce ne îndreptățește a crede că art. 617 nu privește *toate casurile*, ci toate casurile minus cel prevăzut de art. 615. Un argument puternic mai putem trage din art. 618, care se rostește că: *sechestrul de asigurare* se va putea pune prin agenții de urmărire după același formă ca și cele cerute pentru *urmărirea* mișcătoarelor, și *numai pe averea mișcătoare ce se poate urmări*; ceea ce implică ideea de asigurare asupra averii mobile *proprie* a debitorului; căci numai aceasta este apărută de urmărire în unele cazuri.

Să fie oare o scăpare din vedere a legiuitorului că n'a modificat redacțiunea art. 617 pentru a l pune în concordanță cu materia intercalată în art. 615, sau nu a fost nevoie de modificare, întru cât vizează numai sechestrul asigurător?

Nu se poate admite de cât acest din urmă caz, și aceasta pe o considerațiune foarte simplă și foarte puternică. În adevăr, înainte de modificarea legii, se dădeau diferite soluțiuni în privința modului d'a se înființa sechestrul judiciar. Chiar Înalta Curte de Casație a dat decisiuni contradictorii, une-orî stabilind că se poate cere și pe cale grațioasă, alte orî nu (!). Acelaș lucru și în privința posibilității d'a se ridica prin dare de cauțiune. Legiuitorul nou a voit să curme controversa stabilind că sechestrul judiciar se va înființa după cererea celui interesat și *după citarea părților*; ast-fel, înființarea se decide pe cale conțentioasă, printr'o hotărîre judecătorească. Cestiunea se pune în desbaterea părților, pârâtul este îngăduit să arate inoportunitatea cererei, să invoce orî-ce mijloace de apărare, și judecătorul cumpânind, *poate* admite—sau nu — înființarea sechestrului.

Aceasta este, prin urmare, singura cale pe care pârâtul are mijlocul d'a se opune cererei de incuviințare a sechestrului judiciar.

M. Nițescu

Judecătorul Oculului Olt-Topolog (Argeș)

(1) Veđi diversele decisiї citate într'un sens și altul de d-l D. Alexandresco. în *Comentariile sale de Drept civil* t. VI, p. 314, *ad notam*.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE, Secția II
Audiența de la 7 Iunie 1902

Președenția D-lui N. PREDESCU, Consilier

Spiru Panait cu Gherasim Danielato, Demostene Stoide și Anastase Stoide

Cambie. — Arendaș.— Dacă arendașul poate fi considerat ca plugar. — Cum trebuie să semneze o cambie.— Distincțiunea ce instanțele de fond trebuie să facă. — Arendaș considerat ca plugar — Constatăre de fapt.— (Art. 275 Codul comercial).

Un arendaș poate să fie considerat ca plugar și în consecința să poată semna valabil o cambie fără adăogirea «bun și aprobat pentru suma de...», însă el nu e tot-d'a-una plugar, și de aceea instanța de fond trebuie să distingă în ce calitate un arendaș a semnat o cambie.

În cas însă când fără a distinge, instanța de fond a declarat pe arendașul semnat al unei cambii, ca plugar, chiar dacă sub acest raport ar fi un rău judecat, nu se poate exercita censura Curții de casație, fiind o constatare de fapt.

Decisiunea 217/902. — Respins recursul făcut de Spiru Panait, contra decisiunii Curții de apel din Galați, secția II cu No. 51/901, în proces cu Gherasim Danielato și alții.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l președinte N. Mandrea;

Pe d. avocat Tașcă din partea recurentului Spiru Panait, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat Thoma Stelian din partea intimatului Gherasim Danielato, în combateri.

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare:

«Exces de putere și violarea principiului prevăzut de art. 275 și 293 din Codul comercial întru cât debitorii ca arendași nu sunt plugari în sensul art. 275 citat pentru că o cambie iscălită de mine să fie valabilă fără mențiunea «bun și aprobat» decî eă ca garant cu drepturile debitorilor lor principali pot invoca aceste mențiuni că chiar în cazul când polițele ar fi valabile atunci eă sunt avalist și pentru ca obligul să se mențină în contra mea, trebuie ca polițele să fie protestate la timp, așa că s'a perdut acțiunea în contra mea».

Avënd în vedere că prin decisiia supusă recursului se constată că Spiru Panait ca avalist acționat spre a plăti suma de 9327 lei pe temeiul a două cambii emise și subscrise de frații Stoide, el a opus, între altele, că cambiile nu sunt valabile întru cât cambiile cari nu erau subscrise de Frații Stoide, nu puteau fi subscrise fără formula «bun și aprobat pentru...»;

Avënd în vedere că Curtea de apel susține că cambiile sunt valabile de și nu sunt scrise de Frații Stoide, ca arendași ar fi plugari, și în acest cas conform art. 275 Codul comercial acea mențiune nu este necesară;

Considerând că un arendaș poate să fie considerat ca plugar, dar el nu e tot-d'a-una plugar și de aceia în această privința instanța de fond trebuie să distingă, că dacă fără a distinge Curtea a declarat pe Frații Stoide ca plugari, chiar dacă sub acest raport ar fi un rău judecat, nu se poate exercita censura Curții de casație;

Că așa fiind, decisiia în sine e întemeiată și motivul are a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc

Observație.—Trib. de Ialomița a decis că arendașii de moșii nu intră în categoria plugarilor (*Dreptul* din 1885, No. 56).—*Contra*: Répert. Sirey, V^o *Approbation de somme*, 112.—In ori-ce caz, tribunalele aș, în această privință, o putere suverană de apreciere, ținând socoteală de poziția socială a arendașului, de gradul său de instrucțiune, de natura ocupațiilor sale, etc. Veđi D. Alexandresco, *Dr. civil român*, t. VII, p. 206, nota 1.

(N. R.)

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE, Secția I

Audiența de la 29 Maiu 1902

Președenția D-lui CHR. PHEREKYDE, Consilier

Alexandru Popescu cu Elisa Popescu

Seduțiune.—Daune.—Imprejurări din cari se poate stabili existența seduțiunii. —Apreciere suverană a judecătorilor fondului.

Imprejurările din care instanțele de fond își pot forma convingerea despre existența seduțiunii, seduțiune ce poate da loc la daune pentru partea vătămată, constituiesc o cesțiune cu totul de fapt, care scapă controlului Curței de casație.

Decisiunea 212/902. — Respins recursul făcut de Alexandru Popescu contra decisiunii Curței de apel din București, s. II cu No. 129/901, dată în proces cu Elisa Popescu.

Curtea,

Ascultând raportul făcut în cauză de d. consilier Chr. Pherekyde :

Pe recurentul Alexandru Popescu în desvoltarea motivelor de casare, și

Pe d. avocat I. Lahovari în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate :

I. «Rea aplicare a faptului. Curtea pe nedrept califică faptul de seduțiune, căci :

a) «Nu s'a dovedit cu nimic că eu aș fi sedus pe fica intimatului, lipsind cu desăvârșire proba materială și nereșind acest lucru din scrisori ;

b) «Persoana pretinsă sedusă nu mai era capabilă de seduțiune și, deci, de creiere de prejudiciu, întru cât acest prejudiciu și'l creiase cu cinci ani mai înainte, manifestând de atunci purtări și moravuri ușoare ;

c) «Curtea, pentru a califica faptul de seduțiune, admite ca mijloace pentru a seduce scrisori ademenitoare cu conținut de promisiuni falacioase. În doctrină, pentru atingerea unui scop trebuiesc mijloace care să și aibă loc într'un timp anterior timpului atingerii scopului, concurând ast-fel spre îndeplinirea lui. Odată scopul îndeplinit mijloacele încetează. Ori, în acțiunea sa, partea adversă însuși spune clar și precis că eu am sedus-o în vacanța Paștelor 1899 ; urmând ast-fel, după teoria Curței, ca scrisorile—mijloace de seducere — să fi fost trimise mai înainte de această vacanță, ceea-ce neexistând în fapt, întru cât scrisorile au fost trimise după această vacanță, lucru lesne de constatat, se vede în mod clar că mijloace de seducere n'a existat ; că, prin urmare, faptul sub tustrele raporturile nu poate fi calificat de seduțiune.

II «Violarea dreptului de apărare.

a) «Curtea pe nedrept a respins cererea mea de a mă servi de niște scrisori adresate de către partea adversă unei terții persoane, de oare-ce acele scrisori nu aveau un caracter confidențial și nu sunt reu împumutate în scopul de a mi putea permite a mă scăpa

de o acuzațiune rușinoasă si atrăgătoare de grave consecințe, dovedindu-se cu propriile scrisori ale ficel intimatului că, încă din 1895, a manifestat purtări ușoare, și că, în 1899, n'a mai putut fi capabilă de seduțiune ; b) «Curtea în mod injust a respins incidentul de cerere și admitere de martori, care ar fi putut proba în mod concludent : 1) aceea ce Curtea n'a voit să citească în scrisorile pretinse confidențiale ale ficel intimatului către Mitică Alexandru ; 2) că partea adversă s'a prejudiciat mult mai înainte de a o cunoaște eu, întreținând relațiuni cu diferite persoane din localitate în știrea lumei întregi ; 3) că întregul proces cu mine nu e de cât o înscenare murdară, urzită de persoane adverse mie, care trăind cu ea în relațiuni ilicite și faptul intrând în domeniul public prin naștere de copil, le-a fost frică de înlăturarea din corpul didactic.

«Această probă ar fi înlăturat îndrăsneața alegatiune ce s'a adus în justiție că eu a'și fi sedus o persoană inocentă prin promisiuni înșelătoare».

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care rezultă că Preotul Andrei Popescu, intimat în recurs, și înlocuit azi în instanță, în această calitate, prin fica sa Elisa Popescu, devenită majoră, a intentat acțiune contra recurentului Alexandru Popescu, cerând să fie condamnat a'i plăti 20000 lei, ca daune suferite prin seduțiune numitei sale ficel ; că, instanțele de fond, întemeindu-se pe corespondența recurentului, din care reese cu suficiență promisiunile de căsătorie ce lasă a se înțelege, și prin care a smuls încrederea, făcând pe numita fată să cedeze scopurilor lui, au admis în parte acțiunea și a condamnat pe recurent să plătească reclamantului suma de 5000 lei ;

Considerând că cesțiunea cum și din ce anume împrejurări, instanțele de fond, își pot forma convingerea despre existența seduțiunii, din care poate să decurgă daune pentru partea vătămată, constituind o cesțiune cu totul de fapt, scapă controlului Curții de casațiune ;

Considerând că ast-fel fiind și întru cât instanțele de fond, în specie, constată în fapt seduțiunea, iar decisiunea atacată se menține ca bine întemeiată pe o asemenea constatare, motivele de casare invocate devin nefondate și, așa fiind, urmează a se respinge recursul.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția II

Audiența de la 31 Maiu 1901

Președenția D-lui I. CERKEZ, Președinte

Alexandru Popescu cu Preotul Andrei Popescu

Decisiunea civilă No. 129

Scrisori misive — Secretul corespondenței.—Dacă cel ce primește o scrisoare o poate divulga și usa de ea.

Destinatarul unei scrisori nu poate divulga și usa de aceea scrisoare, fie chiar în justiție, când persoana, ce i-a scris'o și trimis'o, înțelegea să-l încredințeze un secret, nevând intenția să-l lase deplin proprietar și liber să dispună de corespondență, ci numai să-l încredințeze un deposit.

Ast-fel, destinatarul comite un abus și violează legea care garantează secretul corespondenței, când divulgă și uzează de corespondența unei persoane, fără știrea și permisiunea acestei persoane.

Curtea,

Vezând excepțiunea ridicată de d-l avocat I. Lahovari, apărătorul intimatului, prin care tinde de a se scoate din desbateri scrisorile comunicate de apelant, și aflate în copii la dosar, că ar fi confidențiale ;

Considerând că partea care a scris acele scrisori înțelegea să încredințeze un secret persoanei către care se adresa ; că ea nu avea intenție să lase pe acea persoană

deplină proprietară și liberă să dispună de corespondență, ci numai să-i încredințeze un deposit;

Că numai printr'un abus și o violare a legii, care garantează secretul corespondenței, au putut ajunge acele acte în mâna unei persoane străine;

Că, dar, apelantul nu poate fi stăpân a se servi de acele scrisori;

Pentru aceste motive, Curtea, admite incidentul și dispune scoaterea acelor scrisori din discuție ca fiind confidentiale;

In fond:

S'a ascultat d-l avocat V. Fotescu din partea apelantului în desvoltarea motivelor de apel;

D-nii avocați I. Lahovari și Sipsom din partea intimatului în combateri; și

D-l procuror de secție I. Stambulescu în concluziuni, ficia intimatului fiind minoră;

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul făcut de Alexandru Popescu contra sentinței tribunalului Ilfov, secția I, No. 59/901;

Având în vedere că această pricină are de obiect acțiunea intentată de Preotul Andrei Popescu, în numele ficei sale minore, Elisa Popescu, la prima instanță, prin care tinde la condamnarea lui Alexandru Popescu la suma de 20000 lei, ca daune ce a suferit prin seducțiunea ficei sale;

Având în vedere că tribunalul, prin sentința apelată, a admis în parte acțiunea, și a condamnat pe Alexandru Popescu la suma de 5000 lei daune;

Având în vedere că ambele părți au invocat înaintea Curții aceleași fapte și mijloace pe cari le-au invocat și la prima instanță;

Având în vedere motivele de fapt și de drept din sentința apelată, pe care Curtea și le însușește;

Considerând, însă, că în ce privește proba cu martori ce se invoacă de apelant pentru a stabili incorectitudinea ficei intimatului, Curtea găsește că aceasta nu tinde de cât la o străgănire într'o afacere care reclamă o soluție grabnică; căci administrarea acestei dovezii nu poate fi nici concludentă în cauză, de oare-ce ar fi în contradicție cu elogiile și declarațiile coprinse în propria lui corespondență;

Că, în definitiv, bănuită de ar putea fi purtarea anterioară a ficei intimatului, și chiar de s'ar înlătura raportul oficial al revisorului școlar, care îi e cu totul favorabil, totuși aceasta nu ridică propria responsabilitate a lui Popescu, rezultând din protestările și promisiunile falacioase de căsătorie ce lasă a se înțelege în scrisorile sale și prin care a captat încrederea și a făcut pe numita să cedeze scopurilor sale;

Că, în privința cheltuelilor de judecată, intimatul nu a dovedit că a făcut altele de cât numai onorariul de avocați, pe care Curtea, după importanța pricinii, l' fixează la 50 lei.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul, etc.

(ss) I. Cerkez, Alex. D. Dobriceanu, Ath. Athanasovici.

TRIBUNALUL ILFOV, Secția I

Audiența de la 22 Ianuarie 1901

Președinția D-lui A. PROCOPIU, Judecător

Preotul Andrei Popescu cu Alexandru Popescu

Sentința civilă No. 59 (1)

Seducțiune. — Prejudițiu. — Delict civil — Reparațiune — Condițiuni. — Manopere frauduloase din partea bărbatului. — (Art. 998 din Codul civil)

Orî-ce faptă a omului, care cauzează altuia prejudițiu, obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocazionat a'l repara, și pentru ca să fie datorite despăgubiri, este indiferent dacă prejudițiuul cauzat este moral sau material, deosibirea fiind numai că prejudițiuul moral este mare, aproape ireparabil și că

(1) Această sentință a mai fost publicată în Revista de Drept și Sociologie din 1901, No. 9, p. 278 urm.

echivalentul său în bani este foarte greu de stabilit, însă acesta nu este un motiv pentru ca el să nu dea loc la despăgubiri.

Ast-fel, faptul pentru o femeie nemăritată de a întreține relațiuni cu un bărbat având de consecință nimicirea cinstei sale, și neputând fi prejudițiu moral mai mare pentru cine-va de cât perderea onoarei, urmează că dacă faptul relațiilor femeii cu un bărbat a fost cauzat de acel bărbat, el este ținut a repara prejudițiuul cauzat; însă pentru aceasta trebuie neapărat ca el să fie cauza a acelei stări de lucruri; ca el să fi angajat pe femeie în această cale prin alegațiuni mincinoase și seducătoare; căci dacă femeia a primit de bună voe acea stare de lucruri sau chiar dacă ea este cauza relațiilor, nu poate fi vorba de despăgubiri; cu alte cuvinte, nu poate fi constatată că bărbatul a înșelat pe femeie prin manopere frauduloase.

S'a ascultat: d-nii avocați Jean Lahovari și Ionescu din partea Preotului Andrei Popescu, în susținerea acțiunii, și d-l avocat Victor Fotescu din partea lui Alexandru Popescu, în combateri.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Preotul Andrei Popescu, prin petiția înreg. la No. 29688 din 22 Septembrie 1900, în contra lui Alexandru Popescu;

Având în vedere că, prin acțiune, reclamantul cere ca pârâțul să fie obligat a-i plăti suma de 20000 lei daune pentru că, întrebuițând manopere dolosive, ar fi sedus pe ficia sa Elisa Popescu, pricinuindu-i ast-fel daune;

Având în vedere susținerile și opunerile părților, precum și actele înfățișate, din care rezultă următoarele: Prin Octombrie 1898, d-ra Elisa A. Popescu, atunci în vîrstă de 18 ani, ficia reclamantului Preot, în comuna Balotești, jud. Ilfov, este numită învățătoare în comuna Drajna de sus, plaiul Teleajen, jud. Prahova. Tatăl pârâțului era preot în acea comună, iar Alexandru Popescu urma cursurile facultății de teologie la Universitatea din București; inteligent și foarte ambițios, pârâțul dorea să ajungă la situațiunile cele mai înalte, și de-o-cam-dată, spre a se pregăti la aceasta, vroia să conducă afacerile în satul său natal și să aibă acolo o situațiune preponderentă, însă aci întâmpină dificultăți, și tocmai din partea elitei intelectuale din acel sat, și dintr'un sat vecin, și anume din partea învățătorilor, care si ei, probabil, dorea să fie cei d'întîiu în Drajna. Această rivalitate dă naștere la o dușmănie violentă și la fel de fel de intrigă; însă pârâțul, fiind în București, avea nevoie ca să aibă în Drajna o persoană inteligentă, și absolut devotată lui care să'l ție în curent cu tot ceia ce se întampla acolo. Numirea unei fete tinere la al II-lea post de învățător din Drajna îi conveni foarte mult, convins fiind că aceasta va fi persoana de încredere care l' va ține în curent cu cele ce se petrec în Drajna. Această convingere era bazată și pe faptul că natura îl înzestrase cu un fizic plăcut și romantic, în cât, aflând în cursul ernei, că d-ra Popescu dorește ca să fie transferată la Bușteni, și fiind că această transferare îi-ar fi nimicit planurile sale, fără ca s'o cunoască, îi scrie din București în Februarie 1899, o scrisoare înflăcărată, conjurând-o ca să nu părăsească cu nici un preț comuna Drajna. Această scrisoare, care n'ar fi avut nici o influență asupra unui spirit mai experimentat și mai desvoltat, impresionează adânc pe o d-șoară în vîrstă de 18 ani, căreia viața liniștită, pe care o ducea, îi permitea ca să reflecteze asupra acestor fraze.

Ast-fel începută, opera d-lui Alexandru Popescu nu putea de cât să'l ducă la rezultatul dorit, însă el mai obține un alt rezultat tot atât de prețios pentru vani-

tatea și sensualitatea sa, cât fusese cel d'întîi pentru ambițiunea sa. D-ra Popescu se îndrăgostește din toată inima de acel care îi scrie și spune atâtea cuvinte dulci și mângâietoare, care îi promitea că vor fi unul altuia pentru vecinicie. Și încrezătoare în promisiunile pe care i le făcea Alexandru Popescu verbal și în scrisorile sale, orbită de pasiunea sa, fără sfătuitoir în aceste momente, d-ra Popescu cedează insistențelor pârâtului și devine amanta lui. Fericirea lor însă nu este de lungă durată, căci după cât-va timp, simptomele maternității se manifestă la d-ra Popescu, și apoi, d-l Popescu o părăsește, o lasă în această situațiune teribilă, cu atât mai dificilă că fiica reclamantului nu îndrăznește să se adreseze părinților săi și era amenințată de a'si perde postul.

În fine, d-ra Popescu naște în spitalul Maternitatea, în București, un copil care, după puțin timp, încetează din viață, și, văzând că acel care îi promisese fericirea și care o nenorocise nu vrea să mai știe de ea, tatăl ei se adresează justiției prin presenta acțiune, într-un cât este minoară;

Având în vedere că urmează mai întâiu a se examina dacă acțiunea în drept este admisibilă;

Considerând că, după dispozițiunile art. 998 Cod civ., ori-ce faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocasionat a'l repara;

Considerând că, pentru ca să fie datorite despăgubiri, este indiferent dacă prejudiciul cauzat este moral sau material; deosebirea este că acel moral este mare, aproape ireparabil, și că echivalentul său în bani este foarte greu de stabilit, însă aceasta nu este un motiv pentru ca să nu dea loc la despăgubiri;

Considerând că este învederat că, față cu morala admisă faptul pentru o femeie nemăritată de a întreține relațiuni cu un bărbat are de consecință nimicirea cinstei sale;

Că nu poate fi prejudiciu moral mai mare pentru cine-va de cât pierderea onoarei;

Că, prin urmare, dacă faptul relațiilor femeii cu un bărbat a fost cauzat de acel bărbat, el este ținut a repara prejudiciul cauzat, însă trebuie neapărat ca el să fie cauza eficientă a acelei stări de lucruri, ca el să fi angajat pe femeie în această cale prin alegațiuni mincinoase și seducătoare; căci dacă femeia a primit de bună voie acea stare de lucruri sau chiar dacă ea este cauza relațiilor, nu poate fi vorba de despăgubiri; prin urmare art. 998 Cod civ. se aplică în cazul bărbatului care a înșelat pe o femeie prin manopere frauduloase; aceste sunt constatările atât în jurisprudență cât și în doctrină;

Având în vedere că, în fapt, urmează a se stabili mai întâiu dacă au existat relațiuni sexuale între fiica reclamantului și pârât;

Considerând că, în asemenea cas, este adesea-ori foarte greu, ca să existe probe materiale despre cele întâmplate. Faptul nașterii unui copil nu poate constitui o probă; atunci urmează ca tribunalul să recurgă la presumpțiuni suficiente spre a'si forma convingerea;

Având în vedere că faptul relațiilor reese într'un mod patent din corespondența urmată între fiica reclamantului și pârât și înfățișată în instanță. De exemplu: frazele din scrisoarea care poartă No. 4, de la rëndul 10 până la rëndul 14, unde pârâtul amintește reclamantei momente petrecute împreună, sau acele din fițele prost-scriptumului din scrisoarea cu No. 7, unde îi descrie visurile sale, arată lămurit că între un ténăr de 20 ani și o fată de 18 ani, care întrețin o asemenea corespondență, a existat alt-ceva de cât relațiuni platonice. Mai târziu, d-ra Popescu comunicându-i că suferă mult, pârâtul îi răspunde (scrisoarea 5): «și dacă unele indispozițiuni momentane te supără, așa trebuie să suferi cu inima împăcată, căci și o altă ființă a suferit pentru tine». Mai sunt alte fraze numeroase din care se poate vedea acelaș lucru, și în general, din cu-

vintele «amanta mea» adese-ori repetate și din tonul scrisorilor se poate vedea că ele erau adresate nu unei persoane cu care pârâtul obișnuia să discute numai chestiuni de iubire poetică și intelectuală, ci unei persoane cu care ajunsese la materialitatea brutală a faptelor; presumpțiune despre existența relațiilor se poate trage și din raportul revisorului școlar, G. Nicolaș, cu No. 1243/900, adresat d-lui Ministru al Instrucțiunii publice;

Având în vedere că fiind stabilit din aceste presumpțiuni că au existat relațiuni între fiica reclamantului și pârât, urmează a se vedea dacă pârâtul este acela care a provocat acele relațiuni, înșelând pe fiica reclamantului prin manoperele sale frauduloase;

Având în vedere că, din corespondența arătată mai sus, se poate vedea că îi spune (în scrisoarea 5): «S'a răspândit svonul că noi ambii ne-am înțeles la acea cununie aici, în București, și că tot-de-odată ne-am logodit». În toate scrisorile îi vorbește despre «viitorul nostru», despre asigurarea acestui viitor. Toate aceste fraze fără înțeles, în cas când nu ar fi fost nici o promisiune de căsătorie din partea pârâtului, se înțeleg foarte lesne în cazul unor promisiuni; dar în scrisoarea 6 se găsește o frază și mai explicită, la sfârșit: «Nu uita că pe un adevărat și sincer amor se întemeiază o legătură solidă și trainică, care procură cea mai mare fericire aceluia ce și încredințează unul altuia soarta»;

Având în vedere, dar, că din aceste scrisori se vede într'un mod lămurit că au existat din partea lui Al. Popescu promisiuni de căsătorie spre a înșela pe fiica reclamantului; că este adevărat că nu sunt scrise chiar aceste cuvinte în scrisori, însă, tribunalul nu are nevoie ca să caute vre-o formulă solemnă spre a'si forma convingerea, și nici nu va căuta în acele scrisori de cât confirmarea unor promisiuni și protestațiuni, care, de obicei, nu au loc prin corespondență, când persoanele sunt departe una de alta, ci sunt făcute verbal în momentul întâlnirilor, în scopul de a învinge rezistența cinstei și pentru satisfacerea imediată a pasiunilor;

Având în vedere că din cele mai sus expuse rezultă că Al. Popescu, prin promisiuni de căsătorie, a înșelat pe fiica reclamantului și că aceasta din urmă, amăgită prin aceste manopere, a trăit mai mult timp cu densus, cauzându-i ast-fel un însemnat prejudiciu moral;

Că acest prejudiciu urmează a fi reparat de Al. Popescu, care l'a cauzat;

Că pentru stabilirea acestei reparațiuni și pentru fixarea cuantumului daunelor, într'o chestiune atât de delicată, urmează a se examina și gradul de responsabilitate al d-lui Al. Popescu în delictul civil pe care l'a săvârșit;

Considerând că, în cauze de asemenea natură, judecătorul nu trebuie să fie interpretul impasibil al legii, ci trebuie să examineze mai de aproape starea sufletească a aceluia ce se prezintă înaintea sa;

Având în vedere că un asemenea examen nu este cătuși de puțin favorabil pârâtului;

Într'adevăr, din cele expuse mai sus, se poate constata că relațiunile ce au existat între fiica reclamantului și pârât nu au avut drept cauză iubire pentru reclamantă din partea lui Al. Popescu, ci numai un calcul de ambițiune, după cum singur a declarat și după cum s'a arătat mai sus. Intențiunea sa era de a poseda un spion inteligent și devotat în Draja. Și pentru acest scop, spre a putea prin acest mijloc exercita o influență în sat, el n'a ezitat un singur moment ca să împrumute masca iubirei, ca să înșele o ființă ténără. Toată corespondența este un amestec ciudat de dragoste și de calcul de ambițiune și de lingușire, el reuși fără mare dificultate ca să aibă sub dominațiunea sa o ființă, care, crescută într'o familie de preot de la țară, cu mică cultură intelectuală pe care o acordă școala normală, nu știa nimic despre viață și l' admira din sufler, considerându-l aproape ca un geniū. Odată ajuns la scop, odată această femeie anihilată moraliceste, Al. Popescu nu ezită nici un moment ca să profite de as-

cedentul pe care l' dobândise asupra ei pentru a' i terfeli onoarea. Din complexul tuturilor faptelor a acestor afaceri se poate vedea că iubirea pârâtului nu a fost sinceră, ci simulată. Și dacă, până la un punct care-care, se poate scuza violența pasiunii și a iubirei sincere, care face câte-odată ca să se uite tot, nu poate fi ceva mai revoltător de cât o ambițiune egoistă, care, spre a'și ajunge scopul seacă din vre-o fantezie sensuală, se ascunde sub aparența dragostei;

Având toate acestea în vedere, precum și faptul că pârâtul era un om inteligent, student la facultatea de teologie, în pozițiune prin urmare de a'și da seama despre gravitatea faptului pe care l' comitea, mai ales pentru fiica reclamantului, care era în pericol de a pierde situațiunea socială pe care părinții ei reușise a' i-o da, ar urma ca pârâtul să fie obligat a răspunde fiicei reclamantului o sumă însemnată;

Având în vedere, însă, că față cu pozițiunea materială a pârâtului, apreciind, găsește că este suficientă condamnarea lui Al. Popescu la suma de 5000 lei ca daune;

Că întru cât fiica reclamantului este minoară, această sumă urmează a se plăti tatălui seacă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător M. A. Balș, tribunalul, admite acțiunea, etc.

(ss) Al. Procopiu, M. A. Balș

Observație. — Seducțiunea nu este anume prevădută de legea actuală. Ea era, însă, prevădută de Codul Calimach. «Dacă cine-va amăgind partea femească, dice art. 1754 din acest Cod (1328 C. austriac), îi va face copil, dator este să plătească trebuincioasele chellueli a lehusei, și se însărcinează și cu îndatorire cătră copil după legiurile respective».

În Germania, de asemenea, după *Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten*, seducțiunea unei femei măritate și onorabile (*unbescholten*), care a avut de rezultat îngreunarea ei, atrage pentru seducător obligația alternativă de a se căsători cu dinsa, sau de a' i plăti daune interese (1).

După Codul Saxoniei din 2 Ianuarie 1863, după legea din 29 Maiu 1876 (Altenburg), și după legea din 28 Iulie 1858 (Saxa-Coburg), simplul fapt al seducțiunii supune pe seducător la daune, chiar dacă femeea n'ar fi rămas îngreunată.

Art. 1551 și 1552 din Codul saxon merită de a fi semnalate aci. Iată cum se exprimă aceste texte, care, cu drept cuvânt, n'au fost reproduse în nici o legislație modernă.

«Orî-cine a avut relațiuni cu o femeie nemăritată, este obligat, dacă nu voește sau nu poate să o iea de soție, să i plătească daunele, pe care judecătorul le apreciază după poziția socială a femeii și averea bărbatului, fără a se distinge dacă femeea a rămas sau nu îngreunată. *Es ist*

(1) *Landrecht*, II, I, § 1015 (1027) urm. — N'au drept, în această legislație, la nici o despăgubire femeile care locuiesc în case publice de prostituție (*Frauenpersonen, die sich in öffentlichen Hurenhäusern aufhalten*); acele care se dau pentru bani (*die sich Mannspersonen gegen Bezahlung zur Wollust überlassen*); femeile măritate, care trăiesc cu bărbatul lor, și au relațiuni cu alți bărbați (*die bei ihren Männern leben, wenn sich auch während der Ehe sich mit Andern fleischlich vermischt hätten*) (§ 1025 urm.), etc.

gleich, ob der Beischlaf eine Schwängerung zur Folge hat oder nicht. — Femeea nu poate, însă, cere nici o despăgubire când este necinstită prin profesiunea sa, sau a avut relațiuni cu alți bărbați, fie înainte, fie în urmă; când a cerut bani înainte de a se da bărbatului; când s'a căsătorit cu un alt bărbat înaintea refuzului seducătorului de a o lua de soție; când s'a dat unui bărbat pe care îl știea căsătorit, sau care era rudă cu dinsa în gradul oprit de lege, sau în fine, când refuză, fără nici o cauză bine-cuvântată, de a se căsători cu bărbatul care a necinstit-o (2).

Asemenea dispozițiuni nu numai că nu ocrotesc onoarea femeii, dar încă pot da loc la procesele cele mai scandaloase.

Toate aceste legislațiuni sunt însă abrogate prin noul Cod civil german, promulgat la 1896, și care se aplică în toată Germania cu începere de la 1 Ianuarie 1900. Iată dispozițiile noului Cod în această privință: «Acel care prin amăgire, amenințări, sau abuzul unui raport de superioritate, determină pe o femeie, sau pe o fată la o relațiune extra-conjugală, este obligat a repara dauna cauzată prin acest fapt (art. 825)» (3).

De și dauna, suferită în asemenea caz de femeie, este pur morală, totuși ea are dreptul la o despăgubire bănească. Art. 847, § 2 din același Cod o spune anume: «Dreptul la o indemnitate, dice acest text, aparține unei persoane de sex femeesc, contra căreia s'a comis un delict sau o crimă de imoralitate, sau care, prin manoperi dolosive, amenințări, ori abuzul unui raport de superioritate, a fost determinată la o co-abitare extra-conjugală» (4). (Cpr. și art. 1300 din același Cod). «Dacă cine-va a fost lesat prin niște acte ilicite, care aduc o gravă atingere situației sale personale, judecătorul poate să acorde o despăgubire bănească, chiar dacă nu s'ar stabili existența unei daune materiale», dice art. 55 din Codul federal al obligațiilor (L. din 14 Iunie 1881).

(2) «*Entschädigung kann nicht verlangt werden, wenn die Frauensperson von der Unzucht ein Gewerbe gemacht, oder sich vor oder nach dem Beischlaffe einem Anderen preisgegeben, wenn sie sich vor dem Beischlaffe für denselben eine Belohnung ausbedungen, wenn sie sich befor der Beischläfer die Verhelichung mit ihr verweigert, mit einem Anderen verhelicht, wenn sie sich wesentlich mit einem Ehemane oder mit einem solchen Manne, welchen sie der nahen Verwandtschaft halber nicht heirathen darf, eingelassen hat, oder wenn sie das Anerbieten des Beischläfers sie zu heirathen, ohne Grund ausschlägt.*»

(3) «*Wer eine Frauensperson durch Hinterlist, durch Drohung oder unter Missbrauch eines Abhängigkeitsverhältnisses zur Gestattung der ausserehelichen Beiwohnung bestimmt, ist ihr zum Ersatze des daraus entstehenden Schadens verpflichtet.*»

(4) «*Ein gleicher Anspruch steht einer Frauensperson zu, gegen die ein Verbrechen oder Vergehen wider die Sittlichkeit begangen oder die durch Hinterlist, durch Drohung oder unter Missbrauch eines Abhängigkeitsverhältnisses zur Gestattung der ausserehelichen Beiwohnung bestimmt wird.*»

În fine, art. 21 din legea de la 18 August 1896, pentru punerea în aplicare a noului Cod german (*Einführungsgesetz*), regulând o chestie de drept internațional, dispune că «obligația alimentară de întreținere a tatălui către copilul natural, precum și obligația sa de a plăti mamei cheltuelile gestațiunii și ale facerei, pensia alimentară, etc. se judecă după legile Statului căruia aparține mama în momentul nașterii copilului, fără ca judecătorii să poată acorda mai multe drepturi de cât acele prevădute de legile germane» (5).

Și fiind că ne ocupăm de dreptul străin asupra seducțiunii, nu trebuie să uităm de a semnala legislația engleză, care, în această privință, ca și în multe altele, lasă mult de dorit.

În Anglia, în adevăr, seducțiunea unei femei nemăritate nu dă loc la o acțiune în despăgubire, oricare ar fi manoperele întreprinse de seducător. Pentru ca asemenea acțiune să fie cu putință, femeea trebuie să fie măritată, sau în serviciul altuia. La caz de seducerea unei femei măritate, bărbatul poate să pue pe seducător în cauză în acțiunea de divorț, și să ceară daune de la dînsul.

Ceea ce se respătește, deci, în specie, nu este onoarea femeii, ci paguba adusă bărbatului.

De asemenea, stăpânul poate să ceară daune pentru seducerea slugei sale, din cauza pagubei ce a suferit prin părăsirea serviciului (*loss of service*); sluga, însă, nu are acest drept.

Tot ast-fel, părinții a căror copilă a fost sedusă, nu pot să ceară daune de la seducător, de cât stabilind înaintea juraților că această copilă le aducea oare-care servicii, și era considerată ca o slugă în casa părintească (6).

Pentru legiutorul englez, onoarea femeii și a familiei nu plătește deci nici cât o ceapă degerată. Singurul interes, vrednic de ocrotire, este paguba materială pe care o suferă stăpânul prin faptul că, un timp oare-care, a rămas fără servitoare. Cât despre paguba morală, adusă femeii sau părinților, cari se ved loviți în afecțiunile lor cele mai sacre, nici nu poate să fie vorbă. Trebuie să mărturisim că Englezii sunt oameni foarte practici. În locul unor asemenea dispozițiuni, care necinstesc o legislațiune, preferim mutismul legiutorului nostru și aceluși francez.

La noi, în adevăr, dacă simplul fapt de a fi întreținut relațiuni cu o femeie sau cu o fată, nu constituie prin el însuși un delict sau un quasi-delict de natură a da loc la o acțiune în

daune, chiar dacă femeea ar fi rămas îngreunată și ar fi născut un copil (7), totuși acest fapt constituie o greșală gravă, și poate da loc la despăgubiri, de câte-orî el este rezultatul unor manopere frauduloase, sau a abuzului autorității și înriuririi ce bărbatul exercită asupra femeii, prin poziția sa socială, prin vârsta sau averea sa, prin calitatea sa de rudă sau de stăpân, sau în fine, prin orî-ce alte împrejurări (8).

Natura gravității manoperelor, care constituiesc pe seducător în culpă, este o chestiune de fapt, lăsată la aprecierea suverană a instanțelor de fond (9).

Seducțiunea nu mai este, însă, astă-đi o cauză de anulare a căsătoriei (10).

Manoperele dolosive vor consista cele mai multe orî, ca în specia judecată de tribunalul și Curtea din București, într'o promisiune de căsătorie, care ar determina relațiunile intime și faptul îngreunării femeii (11).

Curtea din Craiova a decis că cererea în daune nu este admisibilă în contra seducătorului, când femeea este majoră și capabilă, iar mijloacele întreprinse consistă într'o simplă promisiune de căsătorie, făcută înaintea ofițerului stărei civile, asupra căreia seducătorul a putut să revie (12); însă această decizie a fost cu drept cuvânt casată, pentru-că nu se cer, în specie, manopere frauduloase ca la escrocherie (art. 332 urm. C. penal), fiind suficient ca promisiunea de căsătorie să fi fost cauza determinantă a relațiunilor intime, care să fi avut pentru femeie efecte păgubitoare prin pierderea considerațiunii sale în societate, ceea ce, în specie, Curtea de fond constatase că a existat în fapt (13).

În zadar se susținea, în specie, că pentru a fi loc la acțiunea în daune, menită să repare prejudiciul material sau moral cauzat prin seducțiune, promisiunea de căsătorie trebuia să fie doloasă sau minciunoasă (*fallacieuse*), adecă să fi fost

(7) Cpr. Trib. St. Gaudens, *Curierul Judiciar* din 1894, No. 6. Fuzier-Herman, *C. civ. annoté*, III, art. 1382, 1383, No 2202 urm. Répert. Dalloz, *Supplément*, V^o *Responsabilité*, 202.

(8) Veđi decisiile române și străine, precum și autorii citați în t. I, partea II a Comentariilor noastre, p. 312, nota 1; t. IV, p. 179, nota 1; t. V, p. 142, nota 1, și 466, nota 1. Veđi și *Tratatul nostru în limba franceză*, p. 494, nota 2. Cpr. C. Rennes, *Curierul Judiciar* din 1894, No. 35.

(9) Cas rom. *Dreptul* din 1891, No. 81, și Bulet. S-a I, 1891, p. 1093.

(10) Baudry, I, 502 *quater*. Laurent, II, 302. — *Contră*: Marcadé (I, art. 180, No. 627 urm.), a cărui opinie a rămas izolată.

(11) Cpr. Trib. Vendôme, Gand și Carcassonne. *Pand. Périod.* 87. 2. 274. *Pand. Périod.* 88. 5. 22, și 2. 195. Mai veđi încă C. Toulouse și Cas. fr. *Pand. Périod.* 88. 2. 182. *Pand. Périod.* 90. 1. 507.

(12) Veđi *Dreptul* din 1891, No. 75. Veđi în acelaș sens: Sourdât, *Responsabilité*, I, 662 *quinquies*, p. 671 urm.

(13) Cas rom. *Dreptul* din 1893, No. 5, și Bulet. S-a I, 1892, p. 1089. Cpr. și C. Toulouse, *Dreptul* din 1891, No. 58, și Répert. Dalloz, *Supplément, Responsabilité*, p. 505, nota 1. Trib. St. Gaudens, *Curierul Judiciar* din 1894, No. 6,

(5) «Die Unterhaltspflicht des Vaters gegenüber dem unehelichen Kinde und seine Verpflichtung, der Mutter die Kosten der Schwangerschaft, der Entbindung und des Unterhalts zu ersetzen, wird nach den Gesetzen des Staates beurteilt, dem die Mutter zur Zeit der Geburt des Kindes angehört; es können jedoch nicht weitergehende Ansprüche geltend gemacht werden, als nach den deutschen Gesetzen begründet sind».

(6) Veđi Er. Lehr, *Éléments de dr. civil anglais* (ed. din 1885), 878 și 906, precum și legile citate de acest autor.

făcută cu intențiunea de a nu fi ținută; căci promisiunea de căsătorie trebuie să fie considerată ca doloasă și minciunoasă de câte-ori nu este ținută, dacă nu s'a produs în intervalul de când a fost făcută vre-un act care să poată justifica refuzul executării ei; și aceasta din cauza dificultăților în care s'ar găsi tribunalele de a aprecia în mod sigur gradul de sinceritate a seducătorului.

După o jurisprudență, care tinde a deveni constantă, promisiunea de căsătorie ar urma să fie dovedită prin un act scris, sau mărturisirea aceluia contra căruia ea se invoacă. Chestiunea fiind, însă, controversată, unii admit, în această privință, dovada prin presumpțiuni și martori⁽¹⁴⁾. Cea mai bună dovadă va consista, de bună seamă, în scrisorile emantate de la seducător⁽¹⁵⁾, ceea ce justifică odată și mai mult proverbul: *En amour n'écrivez jamais*.

Pentru ca promisiunea de căsătorie, dovedită chiar prin acte scrise, să poată fi propusă ca o manoperă de seducțiune, și să dea loc la daune în folosul femeii seduse, se cere, însă, neapărat ca ea să fi precedat relațiile ilicite și să fi fost mijlocul care le-a determinat⁽¹⁶⁾.

Acțiunea în daune va fi, de asemenea, respinsă de câte ori judecătorii vor constata o greșală comună, adevărată că seducțiunea provine și din culpa femeii⁽¹⁷⁾. *Quod quis ex culpa sua damnatum sentit, non intelligitur damnatum sentire*⁽¹⁸⁾.

Dar, dacă femeia sedusă are, în contra seducătorului, în condițiile mai sus expuse, o acțiune în daune, conform dreptului comun (art. 998, 999 C. civ.), femeia părăsită n'ar putea, însă, să ceară daune și alimente în numele copilului născut afară din căsătorie, pentru-că cercetarea paternității (bine sau rău, aceasta e o altă chestie), este în principiu oprită (art. 307 C. civ.)⁽¹⁹⁾.

Femeia nu va avea drept la daune de cât atunci, când bărbatul ar fi mărturisit paternitatea, sau ar fi luat însuși o obligație către mama copilului⁽²⁰⁾.

⁽¹⁴⁾ Veđi autoritățile citate, într'un sens și în altul, în t. V a Coment. noastre, p. 467, nota 4.

⁽¹⁵⁾ Cpr. Trib. Vendôme, *Pand. Périod.* 87. 2. 274.

⁽¹⁶⁾ Cpr. Trib. Aix La Chapelle (*Aachen*), C. Angers și Douai, D. P. 93. 2. 42. D. P. 69. 2. 241. *Pand. Périod.* 87. 2. 362 și 91. Trib. Lyon, *Dreptul* din 1895, No. 26.

⁽¹⁷⁾ Cpr. Trib. Brăila, *Dreptul* din 1882, N. 11. C. Dijon, D. P. 93. 2. 183. Laurent, IV, 90. Sourdat, *op. cit.* I, 662 *quinquies*. Demolombe, XXXI, 514. Fuzier-Herman, *op. cit.*, III, art. 1382, 1383, No. 2198 urm., etc.

⁽¹⁸⁾ L. 203, Dig., *De regulis juris antiqui*, 50, 17.

⁽¹⁹⁾ Cpr. C. București, *Dreptul* din 1891, No. 57.

⁽²⁰⁾ Cpr. Trib. și C. Iași, în afacerea Tzoni-Costandache, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 12 (cu adnot. noastră). Cas. rom., în aceiași afaceri *Curierul Judiciar* din 1901, No. 29. Idem. Trib. Tarbes, *Curierul Judiciar* din 1902, No. 27. și *Pand. Périod.* 1900. 2. 15. Trib. Paris, *Dreptul* din 1876, No. 11. C. Alger, D. P. 97. 2. 453. Laurent, IV, 93, și XVI, 154, 155. Planiol, I, 2916 (ed. a 2-a), etc. Veđi t. I, partea II a Coment. noastre, p. 311, text și n. 2; t. IV, p. 179, n. 2, și t. V, p. 138, n. 2 și p. 468, nota 2.

Acestea sunt principiile care cărmuesc, în dreptul nostru, materia seducțiunii, și ele au fost foarte bine aplicate în specia judecată prin hotărârile ce publicăm astă-đi.

Curtea din București adoptă, în această privință, motivele tribunalului; iar Curtea de casație pune în principiu că împrejurările din care instanțele de fond își pot forma convingerea despre existența seducțiunii, constituiesc o chestie de fapt, care scapă de controlul Curței supreme, ceea ce este incontestabil⁽²¹⁾.

Curtea din București mai decide încă, în acest proces, că destinatarul unei scrisori confidențiale nu poate face uz de ea în justiție dacă autorul acestei scrisori înțelegea să'i încredințeze un secret, care nu urma a fi divulgat în public. Chestiunea proprietății scrisorilor misive și a usului ce părțile pot face de ele în justiție, nu este fără dificultăți. Nu vom reveni însă asupra ei, pentru-că ea a mai fost discutată de noi cu altă ocazie⁽²²⁾.

Ne vom folosi, însă, de această ocaziune, spre a îndrepta o eroare involuntară, strecurată în *Curierul Judiciar* din 1901, No. 82, p. 690, unde țeieam, împreună cu tribunalul de Neamț, că violarea secretului scrisorilor comisă de către un particular nu este pedepsită în legea noastră, din cauza unei lacuni regretabile. Or, această lacună nu mai există astă-đi și nu exista nici atunci când scrieam; căci iată cum se exprimă art. 127 din legea de la 1 Martie 1900, prin care se modifică unele dispozițiuni din vechea lege telegrafo-poștală de la 1892: «*Particularii cari, cu intențiune, vor viola secretul scrisorilor, vor fi pedepsiți cu amenda și închisoarea prevăđută de art. 156 din Codul penal*». Această eroare, în care a picat și tribunalul, achitând pe un inculpat ce trebuia pedepsit, este până la un punct oare-care scusabilă; căci unele legi se modifică, la noi, atât de des în cât cu greu le mai poți urmări. Ceea ce ne-a indus în eroare, atât pe noi cât și pe tribunal, este că această lege recentă și foarte importantă, nu se găsește reprodușă în colecția d-lui Hamangiu, de care ne servim cu toții. Ea se găsește însă în ultimul supliment publicat de d-l I. Ph. Ghețu, p. 907 urm. Această omisiune a amicului nostru, d-l C. Hamangiu, este foarte regretabilă, atunci mai ales când nimic nu ne asigură că cartea d-sale nu cuprinde și alte omisiuni de natură a induce pe mulți în eroare. *Ab uno disce omnes!*

D. Alexandresco

⁽²¹⁾ Veđi în acest sens o altă decizie a Curței noastre supreme, citată *supră*, în nota 9.

⁽²²⁾ Veđi *Curierul Judiciar* din 1901, No. 82 (adn. asupra unei sentințe a trib. de Neamț) și *Dreptul* din 1900, No. 81 (adnot. asupra unei decisiuni a Inaltei Curți din Anglia). Cpr. și C. București, *Dreptul* din 1902, No. 1.